

Muntlig framställning 1

Kandidatseminariet 13.3.2018
Stina Niemi

Presentationer och muntlig opponering

24.4, 25.4 och 26.4

10 minuters presentation och 5 minuters muntlig opponering.Handledarens och publikens kommentarer 5 minuter.

Talverkstäder

19.4 och 20.4

På talverkstaden tränar du på att framföra den presentation du håller på slutseminariet. Respons av lärare och kurskamrater. Presentationen spelas in på video.

Tiderna för talverkstäderna fördelas så att ingen är i samma grupp som sin opponent och så att man får höra så många presentationer som möjligt från den seminariedag man inte deltar i. När slutseminariets schema är färdigt återkommer vi till tiderna.

Alley, Michael: The craft of scientific presentations. Critical steps to succeed and critical errors to avoid (finns som e-bok)

Hellspong, Lennart: Konsten att tala: handbok i praktisk retorik

Walla, Erik: Presentationsteknik och retorik – för ingenjörer och tekniker

Duarte, Nancy: HBR Guide to Persuasive Presentations; Resonate (finns som e-bok)

Nathans-Kelly Traci & Nicomieto, Christine G.: Slide rules: Design, build and archive presentations in the engineering and technical fields (finns som e-bok)

Nervös? Rädd? Talängslan? Rampfeber?

<http://www.student.umu.se/under-studietiden/studenthalsan/vaga-tala/vaga-tala---tips-for-att-minska-nervositeten/>

Talarens medel

Enligt den klassiska retoriken tre huvudsakliga medel för att övertyga publiken:

1) **Etos – trovärdighet**

Talarens personlighet, förhållande till ämnet, kunnighet, men också utseende, klädsel, hållning, kroppsspråk.

2) **Logos – fakta, innehåll**

Trovärdiga fakta, övertygande resonemang och argumentation, talarens behärskning av ämnet.

3) **Patos – känslor**

Att engagera, involvera, få publiken med.

I vetenskapliga presentationer är det naturligt att logos dominerar samt att syftet och målgruppen avgör många ytliga faktorer, klädstil osv., men det är ytterst viktigt att ha med alla dessa medel. Tänk på vad du själv vill se och höra när du sitter i publiken.

Tal och text

Vetenskaplig text:

- strikt disposition, detaljer, saken i fokus och främst för insatta i saken
- mottagaren: tid att reflektera, komplettera info, repetera

Vetenskapligt tal:

- fri disposition, endast det viktigaste med, publiken styr, saken och människan i fokus
- mottagaren: kortvarighet, snabbt, påverkan av många yttre faktorer

Processen inför presentationen

Förberedelserna är det viktigaste, så börja i god tid.

1) Klargör sammanhanget och talsituationen

Målgruppen: experter eller noviser? Syftet med min presentation? Var? När? Hur? Vad vill jag att publiken ska kunna/veta/tycka/känna efter presentationen?

2) Producera och ordna innehållet

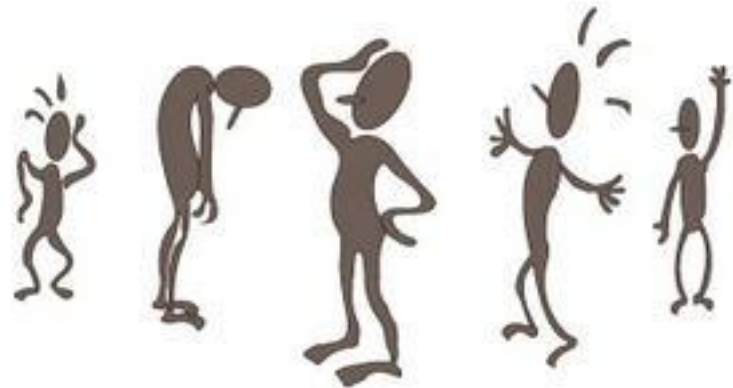
Avgränsa, välj vad du vill betona och lyfta upp. I vilken ordning ska du presentera materialet. På tio minuter hinner du ha en inledning, två-tre huvudpunkter och avslutning. Fundera på vad åhörarna kan fråga.

3) **Fixa språket:** ledigt, personligt, vårdat, neutralt och klarspråk – inte samma som skriven text

4) **Öva, öva, öva:** tala högt, gärna tillsammans med någon för respons, kolla tiden

Kom ihåg!

- Tala tydligt och lagom stark röst.
- Tala inte för snabbt.
- Du får ha pauser.
- Tänk på hur du står, hur du går, hur du är på scenen.
- Tala med/mot publiken.

Struktur, inledning och avslutning

- Viktigt för publiken att få en presentation i början om vad och vem – redan då får du med publiken. En kort överblick i temat startar presentationen. Du väcker intresse och får uppmärksamhet.
- Börja med det intressanta, fokusera på huvudfrågan – presentera enkelt och klart.
- Vägled publiken genom hela presentationen: huvudpunkter, övergångarna, inledningen och avslutningen.
- Tala med publiken.
- Från helhet till detalj, från globalt till lokalt.
- I huvuddelen 2-3 punkter, inte för mycket info, inte för mycket detaljer.
- Poängtera det viktigaste.
- Sammanfatta kort och tydligt. Det ska höras att du sätter punkt.

Exempel på inledningar

<https://forskargrandprix.se/peter-ueda/>

<https://youtu.be/Cl4Far1ggUY>

<https://www.youtube.com/watch?v=jbdLWFOgSmk>

Analysera inledningen: Hurdan är den? Vad reagerar du på? Bra/dåliga saker? Vill du höra mer om temat? Hur tycker du man ska inleda?

Exempel på avslutningar

1. <https://urskola.se/Produkter/202503-UR-Samtiden-Nationella-dricksvattenkonferensen-2017-Norovirus-i-vatten-vad-vet-vi>
2. <https://urskola.se/Produkter/187817-UR-Samtiden-Forskar-Grand-Prix-2014-Stickad-metall-ett-lattviktsmaterial>
3. <https://urskola.se/Produkter/187521-UR-Samtiden-Forskar-Grand-Prix-2014-Framtidens-plast>
4. <https://urskola.se/Produkter/177956-UR-Samtiden-Lundaforskare-forelaser-2013-Framtidens-energislana-motorer>

Analysera: Hur fungerar avslutningarna? Vad är bra/dåligt? Vad reagerar du på?

Öva på inledning och diskussion

Bilda en **grupp på tre personer** och kom igång att tala och diskutera. Ställ undan allt annat förutom en telefon som tar tid.

Övning 1: ”**I morse efter att jag hade vaknat...**”

Berätta i en minut för två kurskompisar så att du börjar med den här meningen. Efter att du talat färdigt är det dags för reaktioner: de som lyssnade reagerar genom att kommentera något kort och genom att ställa **frågor i en minut**. Alla i gruppen deltar i diskussionen och alla pratar i en minut.

Öva på inledning och diskussion

Bilda en **grupp på tre personer** och kom igång att tala och diskutera. Förutom telefonen som tar tid får du nu ha papper och penna för anteckningar.

Övning 2: ”**Mitt ämne handlar om...**”

Fundera några minuter på ditt ämne, gör ev. anteckningar för stomme och börja berätta om ditt ämne för din kurskompisar. **Berätta i tre minuter**. Efter att du har berättat, starta en diskussion kring temat. Styr temat och ställ frågor till de andra. Fråga och diskutera i **cirka tre minuter**. Alla i gruppen talar i tre minuter och deltar i allas diskussioner.

Fundera på 2-3 huvudpunkter

- Vad ska jag presentera? Vad handlar mitt ämne om?
  - Vad är viktigt att lyfta fram? Varför?
  - Vad kan jag lämna bort?
  - Vad skulle publiken vilja höra/veta?
  - Hur presenterar jag punkterna?
-
- Våga avgränsa!